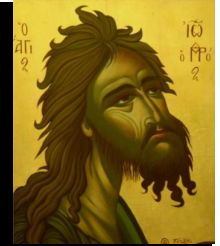

**Mitropolia Ortodoxă Română a
Germaniei, Europei Centrale și de Nord
Parohia „Sfântul Ioan Botezătorul” - Hamburg**

Lohkoppelweg 31a, 22529 Hamburg

“ Glasul celui ce
strigă în pustie :
Cățiți calea
Domnului,
drepte faceți
cărările Lui ”
(Marcu 1, 2)

Nr. 9 - Iunie 2012

Calea

„ÎN HRISTOS ȘI ÎN BISERICĂ” - (Ef. 5, 32)

Mai zilele trecute sărbătoream împreună praznicul Pogorării Duhului Sfânt, moment de răscruce în istoria mântuirii oamenilor, prin faptul că la acest praznic, în urma cuvântării Apostolilor, au crezut în Hristos ca la 300 de bărbați în afară de femei și copii. Importanța istorică a acestui fapt este una deosebită, fiind momentul formării Bisericii. Noțiunea însăși de Biserică este astăzi confundată destul de des, ea fiind redusă la două aspecte: unul fizic, arhitectural – Biserică - locaș de cult, loc de închinare la Dumnezeu; și unul structural, formal – Biserică - instituție, organizație cu specific religios. Chiar dacă aceste două aspecte există, ele exprimă două sensuri mai degrabă secundare a ceea ce este de fapt Biserică, adică Trupul tainic al lui Hristos sau unirea cea mai strânsă cu Hristos a tuturor celor ce cred cu dreptate în El și îl iubesc, după cum spune Sf. Ioan Maximovici.

Această corăbie duhovnicească în care Dumnezeu lucrează mântuirea noastră este frământătura la care suntem chemați să participăm, fiecare după putere și capacitate, ca răspuns al dragostei noastre la cea a Domnului, „Care voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină (I Tim 2,4)”. Lucrarea mântuirii noastre în Biserică poate fi privită ca un transfer de energie divină către noi în măsura disponibilității noastre în acest sens, conform cuvintelor Sf. Ioan Gură de Aur, care spune că noi am dat Fiului trupul nostru, iar El ne-a dat Duhul Său. Darurile Duhului Sfânt care se revarsă asupra credincioșilor prin mijlocirea Bisericii sunt nenumărate și sunt confirmarea cuvintelor de mângâiere și de încurajare ale Mântuitorului Hristos rostite ucenicilor, de a fi cu ei până la sfârșitul veacurilor (cf Mt. 28,20) - o supremă declarație de dragoste a Fiului lui Dumnezeu înaintea oamenilor și totodată o promisiune adresată tuturor celor credincioși Lui. Pr. Dumitru Stăniloae spune că Duhul Sfânt este cel care face

mai simțită în noi prezența lui Hristos, cultivând în noi spiritul de comuniune, spre care am fost zidiți și prin care ne apropiem în mod deosebit de chemarea noastră de a fi una în Hristos. Pentru cunoșcătoarii de limbă germană termenul “Kommunion” folosit pentru Euharistie (sau Împărtășanie) ar trebui să sune familiar, exprimând ceea ce spunem mai sus. De altfel, și limba română cunoaște termenul de “cuminecătură”, definind același lucru.

Secularizarea, dezvoltarea tehnologică și, mai ales, crearea unei lumi virtuale prin informatică au ca și consecință individualizarea omului, îl desprind de nevoia firească de comuniune, ceea ce duce la exprimarea în mod egoist a credinței, totul reducându-se la nevoile proprii ale fiecărui individ (sau credincios) în parte. În acest fel se transformă tot felul de anomalii în situații “obișnuite”, “normale”: participarea sporadică la viața liturgică a Bisericii, ignorarea perioadelor specifice anului bisericesc

(post, praznic), limitarea percepției de viață creștină la un nivel strict tehnic (să fac un botez, să pun un parastas etc.). Toate acestea introduc în Biserică un element artificial, un corp străin, care rănește Trupul lui Hristos, limitându-i influența mântuitoare asupra noastră.

Pentru viața “în Hristos și în Biserică”, formalismul este o plagă care înăbușă lucrarea Duhului, soluția rămânând aceeași dintotdeauna: lepădarea de noi înșine (renunțarea la propriile idei, concepte, sisteme de raționament în favoarea celor deja existente, ale Bisericii), prin acceptarea voinței lui Dumnezeu în viața noastră (în loc de a-L convinge să facă voia noastră) și mai ales prin acceptarea Bisericii ca locaș de mântuire, ca spital duhovnicesc în care oameni păcătoși se mântuiesc prin oameni păcătoși, dar mai ales ca Trup tainic al lui Hristos prin primirea Sfințelor Taine ale Bisericii.

Icoana Pogorării Duhului Sfânt, în stil bizantin

Protos. Calinic Vintilă

SĂ NE VINDECĂM IERTÂND

Așa își intitulează Maica Siluana Vlad seminarul despre iertare pe care „Centrul de formare și consiliere Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” îl derulează împreună cu cei care, smerindu-se, conștientizează că iertarea adevărată nu înseamnă doar a ne cere scuze formal față de o altă persoană, ci este o transformare din inimă, o punere în practică a poruncii Evangheliei de a-i iubi pe vrăjmașii noștri. Vom încerca să prezentăm modul în care Maica Siluana a sintetizat ideile acestui seminar, cu prilejul Adunării Eparhiale de la Nürnberg care a avut loc în luna mai.

Maica Siluana Vlad de la Mănăstirea Jitianu de lângă Craiova, o misionară în sprijinul copiilor și al tinerilor

Suntem creați după chipul lui Dumnezeu și chemați să devenim asemenea Lui, lucrând împreună cu Harul Lui. Omul există, așadar, numai în relație cu Dumnezeu, cu sine și cu semenii săi. Pentru omul căzut, relația este locul în care el este iubit și iubește, este rănit de altcineva și rănește la rândul său, poate crește și se poate vindeca iertând ca Dumnezeu și primind iertarea cu recunoștință.

Plecând de la starea de lucruri în care trăim, este necesar

- să fim conștienți de existența binelui și a răului și că suntem înconjurați de efectele unui rău preexistent.
- să conștientizăm că latura noastră întunecată face presiuni asupra noastră, presiuni față de care putem fi liberi numai cu Harul lui Dumnezeu.
- să descoperim că Dumnezeu ne iartă și ne dăruiește iertarea ca pe un mijloc de vindecare a rănilor suferite și de reparare a relațiilor destrămate, făcând posibilă trecerea dincolo de greșelile noastre și ale celorlalți.

De multe ori, după ce ne supărăm sau ne mâniem pe cineva, avem obiceiul să spunem: „Cum de-am putut face așa ceva? / Cum de mi s-a întâmplat tocmai mie?”. Faptul că ne-am mâniat nu trebuie să ne mire. Mânia (iușimea) este o emoție sănătoasă, o putere a sufletului pe care Dumnezeu ne-a dat-o ca să ne putem apăra integritatea. Nu mânia este păcatul, ci ura și patimile pe care le poate stârni. Mâniați-vă și nu greșiți, spune Domnul. Important este să luăm decizia de a nu ne mai răzbuna, în nici un fel. Răzbunarea este inutilă și devastatoare. E nevoie să facem pace lăuntrică, pace emotivă.

Este foarte important să înțelegem câteva nuanțe în procesul iertării. De exemplu, faptul că iertarea nu este sinonimă cu împăcarea. Iertarea se referă la fapta care a rănit relația. Împăcarea este o urmare a iertării, dar poate să nu aibă loc. Dacă, după acordarea iertării, simțim că prin împăcare relația noastră nu ar crește în profunzime, e mai bine să renunțăm pur și simplu la ea pentru păstrarea păcii. Pacea înseamnă să nu te răzbuni și să nu dorești să te răzbuni. Pacea și iubirea de vrăjmași nu presupun cu necesitate prietenie. Din nefericire, mulți oameni se împacă fără a-și ierta unii altora ofensele, ca să nu „mai dezgroape morții”; dar fără recunoașterea și numirea suferințelor pe care le-au produs sau pe care le-au suferit, nu există împăcare adevărată. Adevărul trebuie rostit. Împăcarea presupune iertare, iar iertarea presupune rostirea adevărului.

Când iertăm, se întâmplă, cu adevărat, ceva extraordinar, dar cu cel ce iartă, nu cu cel iertat. Acesta poate conștientiza și el minunea și își poate schimba atitudinea sau comportamentul, dar puterea iertării se manifestă în noi. Pe noi ne vindecă, nouă ne dă pacea, nouă ne dă puterea să ne rugăm pentru celălalt. Nu trebuie să iertăm așteptând schimbarea celuiilalt.

Atunci când Dumnezeu nu „a căutat spre Cain și spre darurile lui (...) s-a întristat Cain tare și fața lui era posomorâtă” (Facerea 4, 5). Cain a fost întristat și dezamăgit și a simțit mânie, resentiment și dorință de răzbunare. Cain nu a primit să intre în pedagogia Domnului, n-a primit să „biruiască” păcatul care „bătea la ușă” și a ales să se lase rob de gelozie, invidie și revoltă și s-a răzburat ucigându-și fratele. Dumnezeu i-a probat libertatea (Cain putea alege liber, creșterea sau căderea) și i-a încercat încrederea în El (fie urma să aibă încredere în iubirea și dreptatea lui Dumne-

zeu, intrând în înțelesul evenimentului printr-o creștere spirituală, fie avea să se indoiască și să alunece, lăsându-se pradă legilor oarbe ale firii deja căzute).

Cain, primul născut și omul dobândit de la Dumnezeu, devine primul ucigaș din istoria omenirii. Crima lui a devenit prima verigă dintr-un lanț nesfârșit de crime, începutul logicii violenței ucigătoare care a guvernat și guvernează lumea aceasta. Pentru a rupe această logică ucigătoare, Dumnezeu s-a făcut om și Hristos a acceptat liber să fie victima răzbunării omului pe Dumnezeu, pentru a face arătată iubirea lui Dumnezeu pentru om

Cuvântul lui Dumnezeu către Cain: „păcatul bate la ușă, dar tu biruiește-l”, ne arată că avem puterea de a fi liberi, că putem răspunde evenimentului care ne rănește și altfel decât prin violență. Chiar dacă această libertate este alterată de cădere, de patimi și de condiționările aduse de ele, nu este mai puțin o putere pe care omul o poate exercita după cum voiește. Libertatea omului nu este distrusă niciodată definitiv. În orice împrejurare, oricât am fi fost de „presați” să acționăm rău, constatăm că am avut posibilitatea să alegem, să alegem viața sau moartea (Deut. 30,19).

Iertarea este calea adusă nouă de Mântuitorul. El ne și învață cât și cum să iertăm. Iertarea despre care ne vorbește Mântuitorul nu este psihologică, ea depășește puterile omului ducând până la iubirea de vrăjmași. Pentru a ierta trebuie să ne încredem în Dumnezeu și să ne încredințăm Lui prin rugăciune, și nu în forțele noastre. Rugăciunea pentru cei ce ne fac rău înseamnă renunțarea la apărare, la dorința de a avea dreptate și, mai ales, la dorința de răzbunare. Rugăciunea este ieșirea de sub robia forțelor inconștiente care mă împing să acționez după legile logicii ucigătoare de oameni. Când nu ne rugăm pentru cineva, îl vom judeca. Iertarea este răspunsul lui Iisus la slăbiciunea umană: „Tată, iartă-le lor, că nu știu ce fac!”.

Iertarea cere o convertire lăuntrică: transformarea, cu harul lui Dumnezeu, a tendințelor de reacțiune negativ în ocazii de rugăciune. O inimă convertită este o inimă gata să ierte, pentru că se știe vulnerabilă, își cunoaște propriile slăbiciuni și căderi și e conștientă de faptul că e iubită de Dumnezeu până în mizeria sa. Iertând astfel, îi vom arăta celuiilalt că este iubit, că îl eliberăm de povara vinovăției și a sentimentului de nevrednicie.

Iertarea presupune rugăciune; fără harul lui Dumnezeu nu putem ierta și harul vine prin rugăciune. În fața unei ofense, fie mă las purtat de judecarea celui care mă supără, de resentimente și de autojustificare, fie mă ancoroz în rugăciunea pentru celălalt, binecuvântându-l, după porunca Domnului. Este foarte important să spunem pe nume ofensei pe care am suferit-o, să numim ceea ce iertăm. Nu e vorba de o naivitate, de scuzarea celui care ne-a rănit, ci de a-l iubi așa cum este, de a-i da posibilitatea să-și vadă greșeala și vina, și să se pocăiască. E vorba, de asemenea, de a-l accepta așa cum este.

A ierta în adevăr, înseamnă a stabili cu exactitate prejudiciile pe care le-ai suferit, dar a le însoți de iertare, pentru a nu te lăsa târât în ciclul infernal al urii ucigătoare. A ierta în adevăr înseamnă să urăști păcatul, dar să-l iubești pe păcătos. Înseamnă să deosebești fapta de făptuitor. Vrajmașul omului nu este omul, fratele său, ci patima care îl domină, îl asuprește.

Iertarea adevărată este darul lui Dumnezeu. Omului îi aparține dorința de a ierta, pe care Dumnezeu o transformă în Darul iertării. Numai Dumnezeu poate ierta în noi, noi îl putem primi și lăsa să lucreze. A face e al lui Dumnezeu, al omului e a se lăsa făcut. Simțim iubirea lui Dumnezeu pe măsură ce o dăruim celui alt, și dăruim iubire iertând. Iertarea este cea mai mare iubire pentru om.

A consemnat Vlad Cristian Manolache

Cine este Maica Siluana?

A fost profesoară de filozofie în viața „de dinainte”, fiind decăzută din treaptă, după ce a afirmat public că materia nu poate fi o formă superioară de organizare. A fost apoi paznic, bibliotecar în Galați și mai tot timpul supravegheată de Securitate („doar pentru a mai fi un dosar în plus”, spune Maica). Aproximându-se de Biserică, a fost atrasă de latura filantropică, umblând prin canale după auroalaci în numele asociațiilor Sf. Macrina și Sf. Stelian, din București. Călugărită pe seama Mănăstirii Christiana, în prezent este stareță la Mănăstirea Jitianu, de lângă Craiova. Maica Siluana Vlad bate acum școlile, spitalele și pușcăriile Olteniei, în căutare de suflete pe care să le poată salva. Conform spuselor sale, în cadrul Centrului de Consiliere „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”, Maica Siluana, împreună cu încă trei specialiști în psihopedagogie și asistență socială, consiliază „de la copii de grădiniță la mamicile lor care au probleme, sau chiar educatoarele, și până la copii din școala generală sau liceu”.

RUGĂCIUNE PENTRU VRĂJMAȘI

Doamne, binecuvântează pe vrăjmașii mei! Și eu îi binecuvântează și nu-i blestem! Vrajmașii m-au împins și mai mult spre Tine, în brațele Tale, mai mult decât prietenii. Aceștia m-au legat de pământ și mi-au răsturnat orice nădejde spre pământ. Vrajmașii m-au făcut străin față de împărățiile pământești și un locuitor netrebnic, față de pământ. Precum o fiară prigonită, așa și eu, prigonit fiind, în fața vrăjmașilor, am aflat un adăpost mai sigur, ascunzându-mă sub cortul Tău, unde nici vrăjmașii, nici prietenii, nu pot pierde sufletul meu.

Doamne, binecuvântează pe vrăjmașii mei! Și eu îi binecuvântează și nu-i blestem. Ei au măturisit în locul meu păcatele mele în fața lumii. Ei m-au biciuit, când eu m-am cruțat de biciuire. Ei m-au chinat atunci când eu am fugit de chinuri.

Ei m-au hulit atunci când eu m-am măgulit pe mine însumi.

Ei m-au scuipat atunci când eu m-am mândrit cu mine însumi.

Când eu m-am făcut înțelept, ei m-au numit nebun.

Când m-am făcut puternic, ei au răs de mine ca de un pitic.

Când am vrut să conduc pe oameni ei m-au împins înapoi.

Când m-am grăbit să mă îmbogățesc, ei m-au smucit înapoi cu mână de fier.

Când m-am gândit să dorm liniștit, ei m-au trezit din somn.

Când mi-am zidit casă pentru viață lungă și liniștită, ei au răsturnat-o și m-au izgonit afară. Într-adevăr vrăjmașii m-au dezlegat de lume și mi-au prelungit mâinile până la veșmântul Tău. Binecuvântează Doamne pe vrăjmașii mei!

Binecuvântează-i și-i înmulțește; asmută-i și mai mult împotriva mea, ca fuga mea spre Tine să fie fără întoarcere; ca să se rupă nădejdea mea în oameni ca pânza de păianjen; ca smerenia să împărătească deplin în inima mea; ca inima mea să devină mormântul celor rele. Ca toată comoara mea să o aduni în ceruri. Ah, de m-aș elibera odată de autoamăgire, care m-a încălcat într-o mreață cumplită a vieții înșelătoare!

Vrajmașii m-au învățat să știu ceea ce puțin știu în lume: că omul nu are pe pământ vrăjmași afară de sine însuși. Doar acela urăște pe vrăjmași, care nu știe că vrăjmași nu sunt vrăjmași, ci prietenii severi. De aceea, Doamne, binecuvântează pe prietenii și pe vrăjmașii mei! Sluga blestemă pe vrăjmași căci nu știe, iar Fiul îi binecuvântează căci știe. Fiul știe că vrăjmașii nu pot să se atingă de viața lui. De aceea El pășește liber între ei și se roagă lui Dumnezeu pentru aceștia.

Doamne binecuvântează pe vrăjmașii mei! Și eu îi binecuvântează și nu-i blestem!

Alcătuire a Sfântului Ierarh Nicolae Velimirovici, Mitropolitul Sârbilor, un martir al comunismului ateist

MĂNĂSTIREA PRISLOP, VECHI STÂLP AL ORTODOXIEI HUNDORENE

Mănăstirea Prislop, ctitorie a Sfântului Nicodim și, mai târziu, a Domniței Zamfira, se află în comuna Silvașu de Sus, județul Hunedoara și poartă hramul Sfântului Ioan Teologul.

Se cunosc puține informații despre începuturile acestei sihăstrie de la poalele Munților Parâng și Prislop. Primii sihaștri s-au stabilit aici încă din secolele al XIII-lea – al XIV-lea. Odată cu întemeierea Mănăstirii Tismana, Sihăstria Prislop intră sub supravegherea duhovnicească a Sfântului Nicodim, el însuși mare sihastru și dascăl al liniștii. Sub influența directă și personală a acestuia, mănăstirea cunoaște cea mai înaltă trăire duhovnicească din istoria sa. La jumătatea secolului al XVI-lea, Mănăstirea Prislop ajunge însă aproape în ruină și este zidită „din temelie” de Zamfira, fiica lui Moise Voievod din Țara Românească, în anul 1564. Îngrijorată de mântuirea sufletului ei, după a patra căsătorie cu nobili transilvani care nu erau de religie ortodoxă, ea a înzestrat lăcașul cu moaște și odoare scumpe.

De trecutul sihăstriei Prislop se leagă și amintirea unui sfânt care a trăit în secolul al XVI-lea. Acest localnic al satului Silvașul de Sus, cu numele Ioan s-a închinoviat în obștea călugărilor de la Prislop, și s-a retras după o vreme într-o chilie pe care și-a săpat-o singur în piatră, ca la 500 m de mănăstire, pe malul prăpăstios al râului Silvuț. Tradiția populară spune că, pe când își făcea o fereastră la chilie, a fost împușcat accidental de doi vânători de pe versantul celălalt al prăpastiei, săvârșindu-se astfel din viață. După anul 1700, din cauza tulburărilor religioase aduse de uniație în Transilvania, moaștele Sfântului Ioan de la Prislop au fost duse la o mănăstire din Țara Românească, probabil la Tismana, de unde mai târziu s-au înstrăinat. Sfântul este pomenit în data de 13 septembrie. Atât tradiția locală cât și călugărul Efrem, autor al „Plângerii Mănăstirii Silvașului”, scrișă după anul 1762, vorbesc despre un sihastru sfânt, anume Ioan prin următoarele versuri: „Și atunci, un tânăr oarecare din sat / Numele lui Ioan, Sfântului Nicodim a urmat; / Din lume și rudenii cu totul au ieșit / De aici la mine au venit. / Într-o stâncă chilie și-au făcut / În care slujind, lui Dumnezeu a plăcut / Și pe el după sfârșit Dumnezeu l-a proslăvit; / Peștera și acum se găsește Și „Chilia Sfântului” se numește. / Iară după oarecare întâmplare, / Cu a lui Dumnezeu înainte apărare, / Rudele sfântului cele din sat / Moaștele cu totul le-au ridicat / Și în Țara Românească le-au adus / La oarecare mănăstire le-au pus. / Însă la neamul lui pururea se pomeneste / Fiindcă și o particică din moaștele lui se găsește.”

În secolul al XVIII-lea mănăstirea devine greco-catolică și este adânc implicată în frământările religioase

MĂNĂSTIREA „ÎNĂLȚAREA SINTEI CRUCI” DIN LUPȘA, JUDEȚUL ALBA

ale vremii, dintre greco-catolici și ortodocși, ajungând în secolul al XIX-lea aproape pustie, administrată de preoți de mir.

Părintele Arsenie Boca este adus personal la Prislop în noiembrie 1948, de mitropolitul Ardealului, Nicolae Bălan, și este aici stareț până în 1950, când așezământul este transformat în mănăstire de maici, părintele rămânând în continuare ca duhovnic. El a sculptat personal catapeteasma și a executat mai multe lucrări de renovare a bisericii și a celorlalte clădiri, putând fi astfel considerat ca cel de-al treilea ctitor al mănăstirii. În ianuarie 1951, oamenii autorității de stat îl „ridică” pe Părintele Arsenie pentru anchetă și, în 1959, îi stabilesc domiciliu forțat la București. Revine apoi la mănăstire în 1969 și moare în noiembrie 1989, fiind înmormântat aici. Un sătean din Sâmbăta povestește că, în vara anului 1989, Părintele Arsenie Boca l-a rugat pe un tâmplar să-i facă o cruce de lemn, pe care să scrie anul nașterii, dar mai ales pe cel al morții – 1989. Părintele părea încă sănătos și-n putere, de aceea tâmplarul s-a mirat și l-a întrebat: „Cum, Părinte, nu vrei să stați și-n ‘90 cu noi?”, dar el i-a răspuns: „Nici un ceas din ‘90”.

Părintele Arsenie le spunea credincioșilor: „Eu mă duc, dar de acolo, de unde oi fi, am să vă ajut mai mult ca până acum”. Într-adevar, multe minuni se întâmplă cu oameni care vin să se roage la mormântul său, devenit un renumit loc de pelerinaj. Astfel, mănăstirea Prislop se bucură de oaspeți veniți din toată țara și mormântul „Sfântului Ardealului” este mereu plin cu flori.

În decembrie 2006, am poposit aici și eu cu ajutorul lui Dumnezeu, numai pentru două nopți, și am fost primită cu multă căldură. Biserica mănăstirii este mică și mi-a oferit un sentiment de intimitate prielnic rugăciunii. De aici, un urcuș nu foarte ușor m-a dus în cimitir, unde se află și mormântul părintelui Arsenie. Am fost uimită de mulțimea florilor, dar și plăcut impresionată de aranjamentul lor. Am aflat că măicuta care se îngrijește de mormântul părintelui își are chilia în imediata apropiere, puțin ascunsă după copaci. A doua zi, duminică, după Sfânta Liturghie, am mers la chilia Sfântului Ioan. Deși o simplă peșteră, chilia este caldă și primitoare, și m-a îmbiat la odihnă înainte de a părăsi mănăstirea. Astel, la Prislop am făcut cunoștiință pentru prima dată cu Părintele Arsenie, dar. Am citit apoi cu plăcere cărțile sale, iar acum îl îndrăgesc și mi-e dor de Prislop.

Alexandra-Irina Lazăr
Surse: www.muguri-flori-credinta.blogspot.com
www.crestinortodox.ro
www.pelerinulroman.ro
www.portal.tfm.ro

O hotărnicie din anul 1427 menționează că un deal, situat în hotarul cnezatului Lupșa, se numea, semnificativ, „Muntele Călugărului”. Putem admite astfel ipoteza existenței unui așezământ monahal învecinat, întemeiat de eremiții retrași cândva aici, și implicit a unei biserici mănăstirești, înainte de această dată.

Într-o perioadă de înflorire a cnezatului de pe valea Arieșului, la 1429, pe această străveche vatră monahală s-a ridicat biserica de lemn a Mănăstirii Lupșa, cu hramul „Sfântul Ierarh Nicolae”, cunoscută drept ctitorie a cnejilor Căndea din Lupșa. După rânduiala creștin-ortodoxă, în jurul acestei biserici s-a consolidat apoi obștea monahală.

În anul 1694, cu prilejul primei restaurări cunoscute a edificiului, a avut loc supraînălțarea pereților și înlăturarea bolții semicilindrice în favoarea unui tavanaset, de factură renascentistă. Deasupra Sfintei Mese a fost consensat atunci anul restaurării, cu caractere chirilice, aceasta fiind și prima atestare documentară a edificiului eclesial.

Presupunem că sub presiunea calvină, biserica și-a pierdut decorul mural inițial, care nu putea lipsi dintr-un lăcaș de cult ortodox. La 1865, pereții au fost tencuiți, iar ancadramentele originale ale intrărilor au fost înlocuite tot atunci, sau la o dată anterioară.

Biserica și-a păstrat icoanele împărătești din secolul al XVII-lea, registrul complet al apostolilor cu „Iisus Pantocrator tronând” și două icoane din sec. al XVIII-lea, respectiv „Maica Domnului cu Pruncul” și „Adormirea Maicii Domnului”.

După ce a fost înscrisă pe lista mănăstirilor care urmau a fi dărâmate de către generalul austriac Adolf Bükow, la 9 octombrie 1762 biserica a fost declarată „per antiqua...”, de către episcopul unit Petru Pavel Aron. La rugămintea acestuia, lăcașul de cult a fost cruțat, urmând să fie predat uniților.

Conscripția episcopului Rednic, din 17 mai 1769, arată că în mănăstire se aflau la acea vreme egumenul Pahomie și ieromonahul Silvestru. Asemeni celorlalți călugări, aceștia erau și dascăli, folosind Ceaslovul, Psaltirea și Sfânta Scriptură, în unica școală din regiune și una dintre primele școli

românești din Transilvania. Această instituție a funcționat în tinda mănăstirii până în anul 1848, când a fost mutată în sat, pentru a ușura copiilor deplasarea. Vitregiile anului 1772 au lăsat mănăstirii un singur viețuitor. Șaizeci de ani mai târziu, lăcașul a devenit biserică de mir.

În urma reîntregirii Bisericii Ortodoxe Române, în anul 1948, biserica de lemn a trecut în administrația parohiei ortodoxe.

Pentru a salva edificiul din starea de ruină, între anii 1975-1978 s-au efectuat aici importante lucrări de restaurare.

La praznicul „Înălțării Sfintei Cruci”, în 1980, cu ocazia resfințirii bisericii, Preasfințitul Emilian Bîrdaș, episcop de Alba Iulia, a așezat în piciorul Sfintei Mese Hrisovul și Sfintele Moaște. Cu același prilej, mănăstirea a primit și hramul „Înălțarea Sfintei Cruci”.

În anul 1991 s-a aprobat deschiderea mănăstirii, a cărei conducere a fost încredințată succesiv preotului Vasile Chirali, protosinghelului Ghelasie

Tepeș și protosinghelului Melhisedec Ungureanu. De atunci, râvna și osteneala monahilor lupșeni au redat lăcașului dimensiunea cuvenită.

Între anii 1994-1995 a fost terminată casa ridicată de preotul Vasile Chirali. Doi ani mai târziu, cu sprijinul

Guvernului României, s-au isprăvit atelierile pentru monahi și corpul de chilii, iar biserica a fost restaurată și apoi decorată în frescă de către Nicolae Sava din București. Din anul 1998 până în anul 2003 s-au ridicat gospodăriile anexe și s-a construit zidul de piatră ce înconjoară mănăstirea. A urmat înălțarea turnului-clopotniță, care a preluat câteva elemente constructive de la vechea biserică.

În anul 2004, urmare a bunelor relații cu Sfântul Munte Athos, mănăstirea a fost înzestrată de către arhimandritul Efrem, egumenul Mănăstirii Vatopedi, cu o icoană ferecată în argint, copie fidelă a icoanei „Paramythia”, de la Vatopedi.

Astăzi, monahii se bucură de un nou și spațios paraclis, cu hramul „Cuviosul Siluan”, și sunt pe cale să isprăvească un complex ce include trapeza, biblioteca, noile chilii și stăreția.

Octavian Bortos
www.proart21.ro

Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae”, ctitorie a cnejilor Căndea din Lupșa, 1429